

Stonemountain Runners

Team 263 Roparun 2012 Stone Mountain Runners bedankt iedereen voor de steun, support en aanwezigingen met de Roparun 2012. Dankzij Delys, Puur, Lidl, een anonieme schenker, Verbeek Fruitbedrijf

en t Bakhuis konden we lekker eten onderweg, dankzij vele sponsors (te veel om met naam te noemen) en koepers van de loten kunnen we ruim 11.000 euro overmaken tbv de goede doelen.

Leo Holierhoek van De Meermin bedankt voor het gebruik van de douches (lekker na 2 dagen) en verdere keukenfaciliteiten van het zwembad. Café De Fles, René Quintus en Jac

Embregts bedankt voor de hulp met en op de VIP-wagen tijdens de doorkomst en de lekkere hapjes en frisse drankjes.

Werkgroep Doorkomst Steenberg bedankt voor de ondersteuning met de doorkomst en alle enthousiaste mensen langs het parcours in onze gemeente; hartstikke bedankt voor de geweldige doorkomsten in Steenberg en Dinteloord. Teamleden, bedankt voor de gezell

igheid en jullie inzet; voor velen de eerste keer, maar het enthousiasme was enorm.

En onze hoofdsponsor, hoewel ze zo niet genoemd wil worden, Van Leeuwen Transport; bedankt voor alle voertuigen en verdere hulp om te blijven rijden en lopen; grandioos.

Namens Stone Mountain Runners Steenberg, Peet van der Zande, voorzitter/secretaris

Pluim voor vrijwilligers Beachvolleybal

Een grote pluim voor alle vrijwilligers die het Diomedon beachvolleybaltoernooi 2012 mogelijk hebben gemaakt!

Namens Sjoerd, Robert en Anja

Deze historische rubriek wordt mede mogelijk gemaakt door heemkundekring De Steenen Kamer (www.everyoneweb.com/heemkundekringsteenbergen), Fotoclub de Brabantse Wal (www.fotoclubbrabantsewal.nl) en Stichting Stadsarcheologie Steenberg (http://sites.google.com/site/archstnbg). Uw reacties zijn welkom via redactie@steenbersecourant.nl, Molenweg 44, 4651 CM Steenberg en/of 06-23162068.

Uw reacties zijn welkom via redactie@steenbersecourant.nl of Molenweg 44, 4651 CM

Hoe 'Jan de Mosselvanger' moest vluchten na de Zeeslag bij Steenberg

Steenbergen kent een lang, rijk en belangwekkend verleden. Al in de 13de eeuw komen we de naam van het stadje tegen in de bronnen. In 'Uit de oude doos' neemt de Steenbergse Courant u, met verhalen van historicus drs. Frans van Eekelen, voortaan elke maand mee terug in de tijd.

Eind 1631 verschenen er in Holland vele prenten, vluchtschriften en pamfletten over het smadelijke verlies dat de Spaanse vloot geleden had bij de Slag op het Slaak, ofwel de Slag ontrent 't Vliet van Steenberg. Later werd deze zeeslag ook onderwerp van vele mooie schilderijen en er werden zelfs overwinningsspenningen geslagen. Joost van den Vondel publiceerde het triomfgedicht *Triomftorts over de Neerlaegh der Koninglycke Vloote op het Slaeck*. De Slag op het Slaak was wereldnieuws geworden.

Een uiterst gedetailleerde beschrijving van de zeeslag vermeldt dat er 3274 soldaten, inclusief officieren en kolonels en 859 schippers en bootgezellen krijgsgevangen gemaakt werden. Zeker 2500 opvarenden verdrinken of sloegen op de vlucht.

Helaas voor de Hollanders was ook de commandant van de Spaanse vloot, Jan van Nassau ontsnapt. Hij was bij het Princentland aan land gegaan en gevluht, wat hem de bijnaam 'Jan de Mosselvanger' opleverde. Deze neef van Willem van Oranje had zich in 1613 bekeerd tot het katholieke geloof en was overlopen naar het Spaanse leger.

Verrassingsaanval

Op 10 september vertrok uit Antwerpen een kleine armada van zo'n negentig Spaanse schepen en scheepjes. De Spanjaarden hadden deze vloot in het geheim bijeengebracht en wilden met een verrassingsaanval een wig drijven tussen Holland, Zeeland en Brabant. Het plan was om bij Dinteloord en Ooltgensplaat vestingen te bouwen

en te bemannen. Zo zouden ze een bruggenhoofd hebben om vandaar de verbindingsroutes van Holland met Brabant en Zeeland te verbreken. Tegelijkertijd zou een landleger optrekken naar Roosendaal, Steenberg en Dinteloord. Dit landleger zou echter niet op tijd komen en verder geen rol spelen bij de gevechten.

Dikke mist

De Spaanse schepen voeren eerst naar het Saftingegat, waar ze voor de eerste keer geconfronteerd werden met de Hollandse vloot, onder bevel van vice-admiraal Marinus Hollar. Er volgden enige schermutselingen, maar Hollar liet de Spaanse vloot passeren. De Spanjaarden dachten de victorie al behaald te hebben en voerden verder, maar werden bij het fort Nassau bij Bergen op Zoom nog eens heftig onder vuur genomen. Zo heftig, dat ze besloten om langs Reimerswaal, achterom het land van Tholen, naar het Volkerak te varen.

• Afbeelding: Detailkaart uitgave Barent Langenes 1631 (Atlas van Stolk, Rotterdam). In het Markiezenhof in Bergen op Zoom is overigens een prachtig schilderijtje uit 1633 over de Slag op het Slaak van Simon de Vlieger te bewonderen.

Noodgedwongen - doordat zij ingehaald werden door de Hollandse vloot - moesten de Spanjaarden de nauwe stroom het Slaak invaren. De onbekendheid met deze geul, het getij en een dikke mist bracht hen in grote verwarring. Ze werden de hele nacht en morgen van 13 september 1631 zwaar bestookt door de kanonnen van de Hollandse vloot. Vele schepen werden geraakt of kwamen droog te liggen, doordat ze vast liepen in de modder. Er brak paniek uit velen sprongen over boord en trachtten door slik en modder naar de wal te komen. De vluchtende soldaten probeerden te ontkomen via Vosmaer

en de polders bij De Heen. Maar al voor ze de dijken bereikt hadden, werden ze opgewacht door de Hollandse soldaten. Op de bijgaande kaart uit 1631 zien we de gestrande bootjes op het slib en vele kleine figuurtjes. Sommigen met geweren in de aanslag en anderen rennend naar de dijken. Ook zien we de plaats waar de opperbevelhebber van de Spanjaarden, Jan van Nassau, bij Dinteloord (Dinteloord) de modderst bereikte en daarmee een 'mosselvanger' werd. Hij en zijn metgezellen konden zo via het Princentland vluchten richting Roosendaal. Sprekend is de prent die door

Chrispijn vande Passe gemaakt werd bij het gedicht van Vondel over de Slag op het Slaak. Daarop zien we knielende en smeekende Spanjaarden met hun boten gestrand op het slik en onder vuur genomen door Hollandse soldaten. Velen liggen al gedood op de grond en op een van de boten zien we priesters - tevergeefs - bidden voor een goede afloop.

Slachting

Het moet een verschrikkelijk gezicht geweest zijn in de polders. Al die mannen onder de modder, veelal gewond en vooral hulpeloos, die meegevoerd werden naar de gevangenkampen in Steenberg en Bergen op Zoom. Het was een enorme slachting geweest en op de slikken lagen honderden aangespoelde lijen.

De Zeeuwse en gereformeerde schrijver Symon Moulert zag in de overwinning op de katholieke Spanjaarden de hand van (zijn) God, die voor de mist gezorgd had. Hij besloot zijn pamflet hierover dan ook met de woorden: 'Geloofst zij onsen God, hem zij alleen de glory Wants door sijn Mist en Schrick bequamen wij Victory.'

• Afbeelding: Detail van de prent bij het gedicht van Joost van de Vondel over de Slag op het Slaak (Rijksmuseum Amsterdam).

